

ประเพณีและพิธีกรรม ในวรรณคดีไทย

รองศาสตราจารย์ สมปราชญ์ อัมมะพันธ์

343.09543
ส161

สารบัญ

หน้า

บทนำ	1
ลักษณะสังคม	1
ลักษณะของสังคมไทย	2
ค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย	3
เอกลักษณ์ของสังคมไทย	6
ความเชื่อ	7
วัฒนธรรม	10
ความสัมพันธ์ของประเพณีกับวัฒนธรรม	15
ประเพณี	15
ความสัมพันธ์ระหว่างประเพณีกับพิธีกรรม	18
พิธีกรรม	19
ประเพณีและวัฒนธรรมไทย	20
ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย	21
พิธีกรรมเกี่ยวกับส่วนรวม	23
วันขึ้นปีใหม่	23
วันสงกรานต์	24
วันสารท	25
พิธีลอยกระทง	26
วันเข้าพรรษา	27
วันออกพรรษา	27
วันมาฆบูชา	28
วันวิสาขบูชา	29
วันอาสาฬหบูชา	29
ประเพณีทอดกฐิน	30
ประเพณีทอดผ้าป่า	32

	หน้า
ประเพณีเทศน์มหาชาติ	3
ประเพณีสลากภัต	3
พิธีกองเต็ก	3
พิธีกรรมเกี่ยวกับครอบครัว	3
พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด	3
พิธีเกี่ยวกับการบวช	4
พิธีแต่งงาน	4
พิธีศพ	5
พระราชพิธี - รัฐพิธี	6
พระราชพิธี	6
พระราชกุศล	6
รัฐพิธี	6
* พระราชพิธีขึ้นปีใหม่	62
พระราชกุศลมาฆบูชา	63
พระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร	63
พระราชพิธีสงกรานต์	65
พระราชพิธีฉัตรมงคล	66
พระราชพิธีพืชมงคล	68
พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ	69
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา	71
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน	73
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิยมหาราช	75
รัฐพิธีถวายราชสักการะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	75
รัฐพิธีวันที่ระลึกมหาจักรี	76
รัฐพิธีวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	77
รัฐพิธีวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	77
รัฐพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	78
รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา	79

ประเพณีท้องถิ่นในภาคต่าง ๆ	80
ประเพณีท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80
ประเพณีท้องถิ่นในภาคเหนือ	83
ประเพณีสงกรานต์	83
การรดน้ำดำหัว	84
ประเพณีการแห้วสาว	84
ประเพณีทานข้าวสลาก	85
ประเพณีตั้งธรรมหลวง	85
ประเพณีการทำบุญปอย	86
ประเพณีการเลี้ยงขันโตก	88
ประเพณีท้องถิ่นภาคใต้	90
ประเพณีวันว่าง	90
ประเพณีชิงเปรต	91
ประเพณีชักพระ	91
ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ	93
ประเพณีกินเจ	93
ประเพณีการถือศีลอด	96
ประเพณีฮารีรายอ	96
ประเพณีวันเมาลิด	97
ประเพณีเข้าสุหนัต	97
ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย	98
นางนพมาศ	98
ฉลิตพระลอ	111
โคลงทวาทศมาส	114
กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก	119
คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า	
ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ	123
สมุทรโฆษคำฉันท์	129
รามเกียรติ์ (รัชกาลที่ 1)	133
รามเกียรติ์ (รัชกาลที่ 2)	172

	หน้า
พระอภัยมณี.....	191
ขุนช้างขุนแผน	207
อิเหนา	254
โคลงฉันฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	269
นิราศเดือน	270
โคลงพระราชพิธีทวาทศมาส	274
พระราชพิธีสิบสองเดือน	291
นิทราชาคริต	329
เงาะป่า	331
อิสรราชคำฉันท์	331
บทวิเคราะห์ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย	341
บรรณานุกรม	341